

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Bij Ph. Gastelaarsstraat 17

Monumentnummer : GM154

Straat : Philippus Gastelaarsstraat
Huisnummer : 17
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BH

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 1530

Naam object : ---
Bouwjaar : 1614/1958
Architect : nb
Bouwstijl : ---
Oorspronkelijke functie : stal/koetsierswoning langs Koetsveldstraat
Huidige functie : garage/berging langs Koetsveldstraat

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 29-06-2015
Datum aanwijzing : 05-01-2016

Situering

De voormalige woning is gelegen aan de Koetsveldstraat binnen de historische binnenstad van Doesburg. Het staat met de voorgevel in de rooilijn aan de straat.

Hoofdopzet

Koetsveldstraat 26 vormt samen met het huisnummer 24 een breed éénlaags pand met de nok van het zadeldak evenwijdig aan de straat. Nummer 26 maakt daarvan het bredere, linker gedeelte uit dat in gebruik is als garage en berging met een dubbele wagendeur rechts. Dit nu ongenummerde deel is in gebruik bij en vanuit de tuin toegankelijk vanaf het adres Philippus Gastelaarsstraat 17. Voor de leesbaarheid wordt het pand hier verder aangeduid als Koetsveldstraat 26. Het heeft een begane grond en

een open, niet toegankelijke zolder. Het heeft een dichtgestorte, niet-toegankelijke kelder linksvoor.

Historie

De Koetsveldstraat is gelegen binnen de kern van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat kent afwisselend bedrijfsmatige panden en woonhuizen, waarbij de panden aan de oostzijde oorspronkelijk bijgebouwen waren van de panden aan de Philippus Gastelaarsstraat. Zo staat het ongenummerde deel links (in het verleden genummerd 26) op het achterterrein van Philippus Gastelaarsstraat 17 en is het adres Koetsveldstraat 24 gebouwd op het achterterrein van het pand Philippus Gastelaarsstraat 15.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het pand is zeer waarschijnlijk in 1614 (jaartalankers en baksteenformaten) gebouwd, mogelijk als onderdeel van een stadsboerderij cq. koetshuis en hoorde reeds in 1832 bij het adres Philippus Gastelaarsstraat 17, de woning Koetsveldstraat 24 hoorde toen bij Gastelaarsstraat 15. Vanwege de aanwezige eiken moerbalken bestaat de mogelijkheid dat in 1614 een ouder pand werd verbouwd. Het hier beschreven pand had tot 1958 een kenmerkende steile, hoge kap met borstwering, waarin twee zolderluiken waren opgenomen. Koetsveldstraat 24 en 26 kennen sinds het begin van de negentiende eeuw een eigen bouwgeschiedenis. Koetsveldstraat 24 kreeg in de negentiende eeuw een aangepast, gepleisterd gevelbeeld met onder meer een voordeur met bovenlicht. Mogelijk is dit in de eerste helft ook gebeurd met het linker gedeelte, getuige de empire schuifvensters in de voorgevel.

Ingrijpend is de verbouwing in 1958 geweest, waarbij de woonhuisindeling is verwijderd, de kelder werd dichtgegooid en de hoge kap werd verlaagd inclusief het wijzigen van de borstwering, waarbij de zolderluiken verdwenen. Sindsdien hebben slechts ondergeschikte wijzigingen plaatsgevonden waaronder het vervangen van vensters en het aanbrengen van een goot aan de achterzijde.

Exterieur

Het pand heeft een éénlaags, gemetselde en gepleisterde voorgevel op een gepleisterde plint. Rechts in de gevel twee wagendeuren onder een korfboog met links een symmetrische indeling bestaande uit een voordeur geflankeerd door empire schuifvensters. Beide wagendeuren zijn uitgevoerd als opgeklampte delendeur van brede delen en voorzien van historische, gesmede gehengen op duimen.

De vlakke voordeur is als opgeklampte delendeur uitgevoerd en draait in een zwaar gedimensioneerd grenen kozijn op gepleisterde neuten. Boven een geprofileerd kalf is een tweeruits bovenlicht met brede deelroede toegepast. De schuifvensters zijn beide uitgevoerd met wisseldorpel en geprofileerde weldorpel en hebben zwaar uitgevoerde grenen kozijnen met een duivejager op de hoeken. De hoekverbindingen zijn uitgevoerd met een toognagel. De schuiframen hebben een roedenverdeling van 2x2 ruiten in het onderraam en 2 ruiten in het bovenraam. De brede middenroeden zijn voorzien van een verdiept bolprofiel om de suggestie van openslaande ramen te wekken. De vensters hebben gemetselde, gepleisterde onderdorpels. Ter hoogte van de zolderbalken zijn in de voorgevel een vijftal gesmede muurankers opgenomen die in de vorm van de tekst A

1614 een (ver-)bouwjaar aanduiden. Een horizontaal bouwspoor ter hoogte van de muurankers over de volle breedte van de gevel.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een zinken mastgoot. Het voorste en achterste dakvlak is met rode, oude Hollandse dakpannen belegd.

De achtergevel is afwisselend in kruis en staand verband gemetseld met handvorm bakstenen in kalkmortel, waarin rechts – vanuit de tuin van Gastelaarsstraat 17 gezien - de tuindeur is opgenomen. Links zijn twee vierkante houten vensters met vier ruiten in een houten roedenverdeling geplaatst. De vensters zijn recent vervangen en voorzien van moderne lekdorpelstenen. Ze sluiten aan de bovenzijde aan op de recent vervangen zinken bakgoot. Ter hoogte van de bovendorpels van de vensters markeren gesmede staafankers de locatie van de zolderbalken.

Interieur

Begane grond: De vloer van de begane grond ligt een tweetal traptreden lager dan de tuin. Van een indeling is geen sprake: het is een grote ongedeelde ruimte die van daglicht wordt voorzien door de schuifvensters en het bovenlicht boven de voordeur in de voorgevel en een tweetal vensters in de achtergevel. De ruimte is geheel voorzien van een betonnen vloer. De twee wagendeuren aan de straatzijde zijn opgeklampt en aan de binnenzijde voorzien van historisch beslag en verticale schuifgrendels. De muren zijn overwegend gepleisterd, op een enkele plek heeft het pleisterwerk losgelaten. Zo werd het de tienlagenmaat van het metselwerk in de voorgevel bepaald op 68-70 centimeter, waarbij afzonderlijke bakstenen 25-26x12x5,5-6 centimeter zijn. Uit de resultaten van bouwhistorisch onderzoek in Zutphen is bekend dat deze maten in de eerste helft van de zeventiende eeuw zijn te dateren. Ook het metselwerk van de rechter geveltop dat boven de zolderbalken vrij in het zicht is, is van deze bakstenen gemetseld.

De zolderbalken bestaan uit twee randbalken en drie moerbalken, deze zijn van eiken en voorzien van kepen voor de (verdwenen) kinderbinten. Ter plaatse van de randbalken verjongt het metselwerk van beide geveltoppen. Resten van historisch schilderwerk op de balken markeren de in 1958 gesloopte tussenwanden. Er is geen zoldervloer en de kapconstructie is vanaf de begane grondvloer vrij in het zicht. Het is een sporenkap van forse, hergebruikte en beslagen vuren sporen, die aan de straatzijde steunt op een in 1958 opgetrokken borstwering met muurplaat en aan de achterzijde geen borstwering kent. De sporen worden door gordingen opgevangen. De moerbalken zijn in het midden opgehangen aan de nok van de kap met houten makelaars. De kap is beschoten met asbestcementplaten.

Bouwdossiers

31-07-1958 verbouwing pand Koetsveldstraat 26 Doesburg

Literatuur

- Haans, F.A.C., C.J.B.P. Frank, *Beschrijving boerderij/woonhuis Koetsveldstraat 26 Doesburg*, 29-8-1990 (adviesnr. 185a)

- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 268

Waardering

Het pand bij Ph. Gastelaarsstraat 17 (Koetsveldstraat ongenummerd) dateert in de kern overwegend uit 1614 en is in de negentiende eeuw en 1958 aangepast. Het gevelbeeld is goed bewaard gebleven, de bouwmassa door de wijziging van de kap minder. Van belang voor de waardebeoordeling zijn de architectuur van de voorgevel en het historische casco, de verschijningsvorm, de ligging aan de straat en de ruimtelijk-historische relatie met het rechter buurpand en de ligging in een secundaire straat.

Het object bij Ph. Gastelaarsstraat 17 (Koetsveldstraat ongenummerd) is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van eenvoudige woonhuisarchitectuur daterend uit de negentiende eeuw met gaaf bewaard gebleven empirevensters, entree en wagendeuren, alsmede vanwege het historische casco.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met het rechter buurpand.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een (voormalige) woning met schuur aan een secundaire straat, behoort hebbende bij een voornamen woning aan de hoofdstraat (Philippus Gastelaarsstraat 17).